

HODNOTENIE ZÁKLADNÉHO CHEMICKÉHO ZLOŽENIA ČERSTVÝCH SYROV ZO SLOVENSKEJ PRODUKCIE

Benešová Lucia, Golian Jozef, Jakabová Silvia, Zajác Peter,
Čapla Jozef, Čurlej Jozef

Výskumné centrum AgroBioTech, Slovenská
poľnohospodárska univerzita v Nitre, Tr. A. Hlinku 2,
949 76 Nitra, Slovenská republika

Ústav potravinárstva, Fakulta biotechnológie a
potravinárstva, Slovenská poľnohospodárska
univerzita v Nitre, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra,
Slovenská republika

ÚVOD

Syr je komplexná zmes rôznych zložiek, ako je voda, bielkoviny, tuky, ióny a rôzne chemické zlúčeniny. Počas procesu zrenia prechádza syr zložitými chemickými, bakteriálnymi a enzymatickými reakciami, ktoré ovplyvňujú rozklad proteínovej matrice a nakoniec definujú textúru a sensorické vlastnosti zrelého syra (Pollard et al., 2003). V potravinárskom priemysle existuje potreba identifikovať hlavné kompozičné a kvalitatívne charakteristiky syra online a v reálnom čase. Toto sa zdá byť nielen priemyselnou potrebou, ale aj príležitosťou na charakterizáciu a hodnotenie miestnych syrov vyrábaných malými mliekárňami. Využitie nízko nákladových techník, ako je blízka infračervená spektroskopia (NIRS), by mohlo pomôcť malým mliekárňam zlepšiť kontrolu procesu a kvalitu výroby syra. Rastúci záujem o vývoj inštrumentálnych techník smeruje k objektívnemu, rýchlemu a ekonomickému hodnoteniu kvality syra (Parrini et al., 2020).

CIEĽ

Cieľom tejto štúdie bolo hodnotenie základného chemického zloženia čerstvých syrov z kravského, kozieho a ovčieho mlieka zo Slovenskej produkcie, ktoré boli súčasťou súťažného hodnotenia syrov Memoriálu doc. Gyarmatyho 2023.

MATERIÁL

Všetky vzorky syrov boli získané zo súťažného hodnotenia syrov Memoriálu doc. Gyarmatyho 2023. Do tejto štúdie bolo zahrnutých 10 vzoriek syrov vyrobených z kravského, ovčieho a kozieho mlieka. Varianty vzoriek A1 boli všetko syry z kravského mlieka čerstvé, varianty B1 boli syry z kozieho mlieka čerstvé a varianty C1 boli syry z ovčieho mlieka čerstvé.

VÝSLEDKY

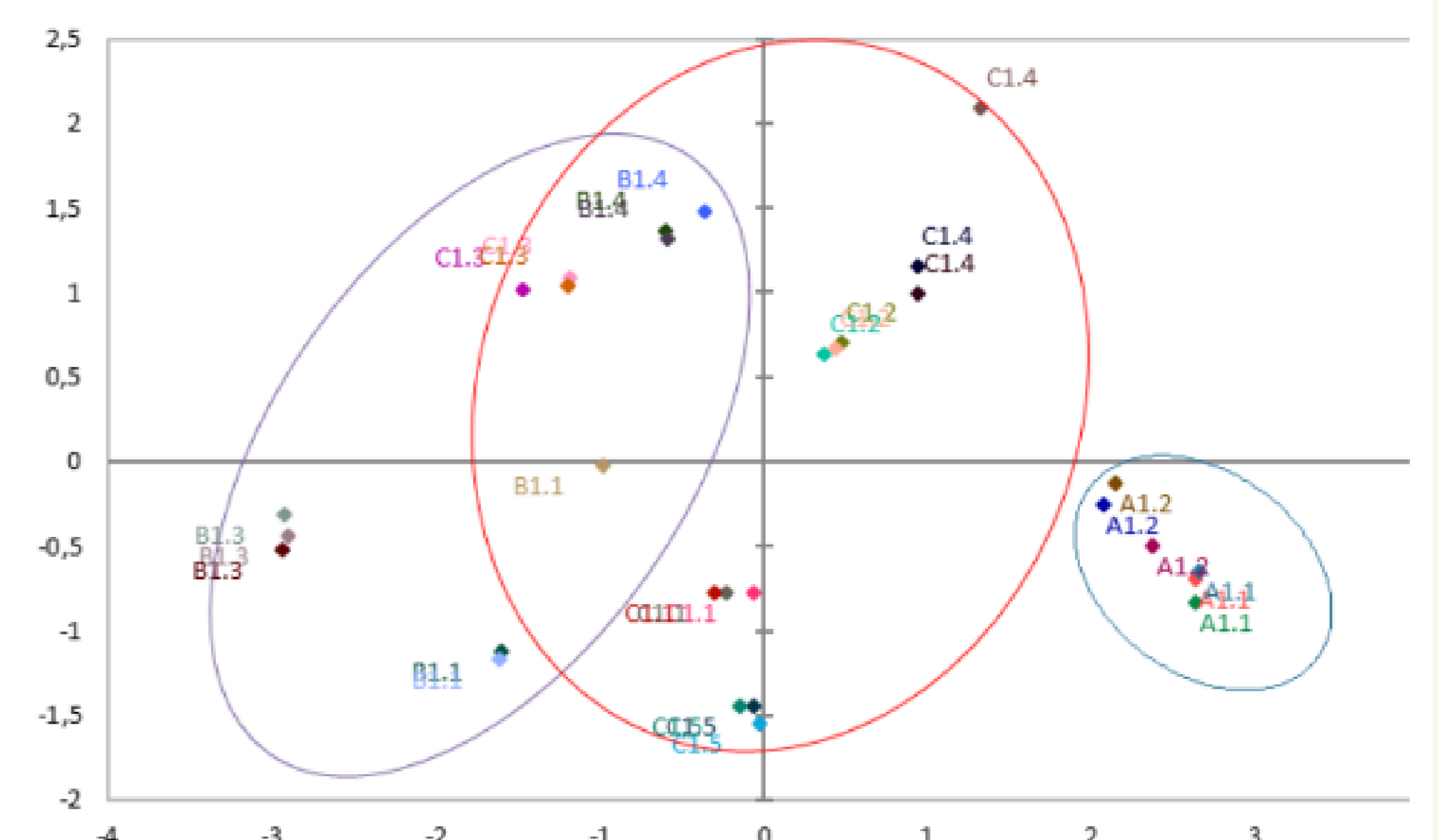
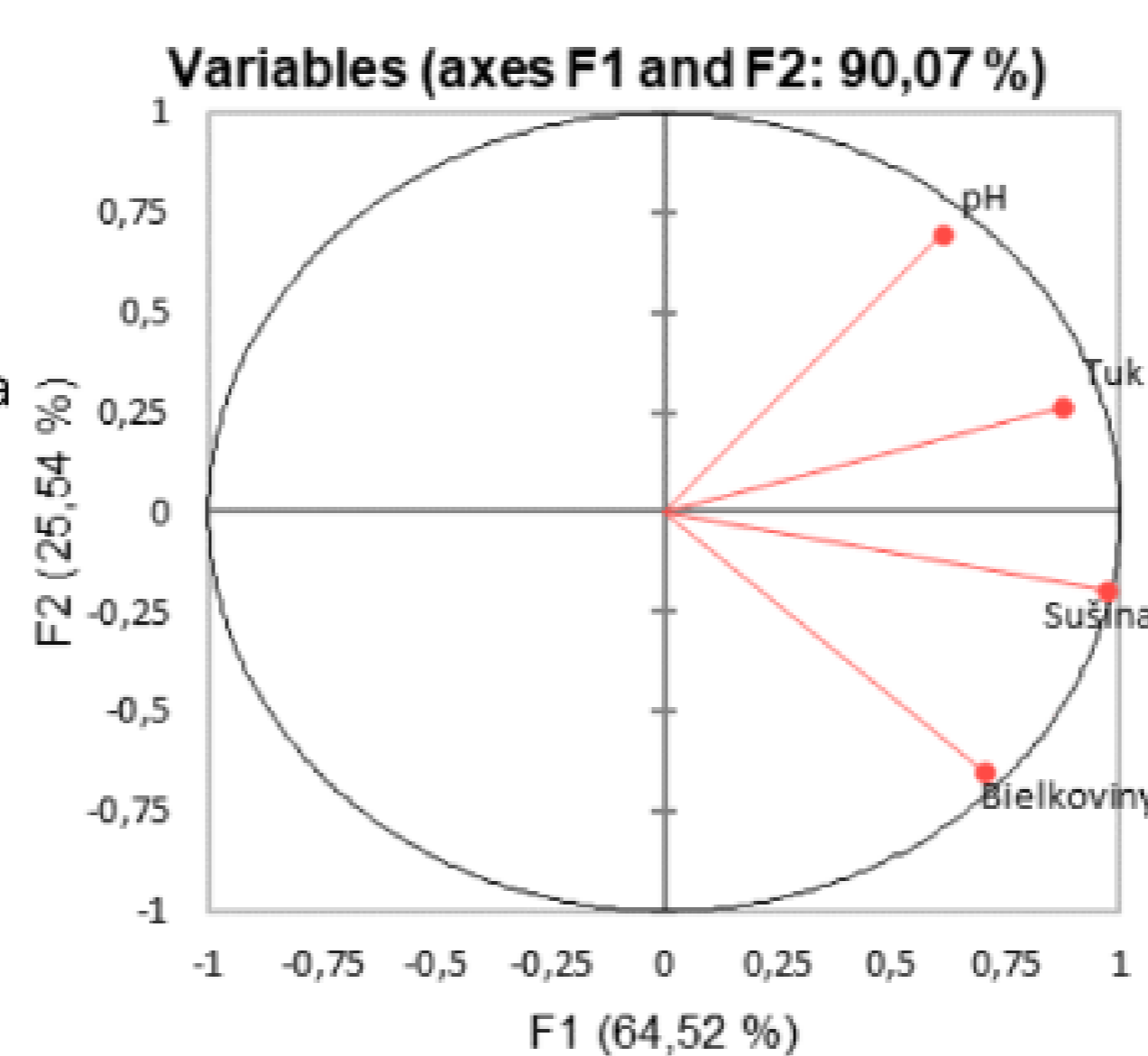
Najvyšší obsah tuku bol stanovený vo vzorke syra z kravského mlieka ($28,47 \pm 0,01$ %) a najnižší obsah tuku bol stanovený vo vzorke syra z kozieho mlieka ($19,91 \pm 0,03$ %). Najvyšší obsah bielkovín mala opäť vzorka syra z kravského mlieka ($23,93 \pm 0,04$ %), naopak najnižší obsah bielkovín bol zaznamenaný v syre z ovčieho mlieka ($19,39 \pm 0,08$ %). Výsledky sušiny sa pohybovali medzi najvyšším obsahom v syre z kravského mlieka ($56,59 \pm 0,10$ %) a najnižším obsahom v syre z kozieho mlieka ($44,05 \pm 0,01$ %). Hodnota pH bola najvyššia ($6,12 \pm 0,24$ %) a najnižšia ($5,21 \pm 0,03$ %) v syroch z ovčieho mlieka.

ANALÝZA

Čerstvé vzorky sa strúhali pomocou elektrického strúhaču Concept ES 1000 (Concept, Česká republika) a zlisovali do 90 mm Petriho misiek. Vzorky syrov sa analyzovali pomocou spektroskopu FT-NIR Tango (Bruker Optics, Nemecko). Z každej zmesi sa naplnilo 10 Petriho misiek. Merania sa uskutočňovali trojmo. Štatistická analýza údajov bola vykonaná v XLSTAT (v. 2020.4.1 Addinsoft, Francúzsko). Údaje boli testované pomocou Shapiro-Wilk testu a štatistického testu ANOVA (Tukey test), aby sa určili významné rozdiely vo vybraných parametroch (obsah tuku, bielkovín, sušiny a pH). Na sumarizáciu a vizualizáciu informácií v našom súbore údajov, ktoré obsahujú pozorovania popísané viacerými korelovanými kvantitatívnymi premennými bola použitá analýza hlavných komponentov (PCA).

Vyhodnotenie
chemického zloženia
syrov z kravského,
ovčieho a kozieho
mlieka

ZÁVER

V tejto štúdií sa ukázalo, že FT-NIR spektroskopia spolu s multidimenzionálnou analýzou dát je užitočným a efektívnym nástrojom na hodnotenie chemického zloženia vzoriek syrov vyrobených z kravského, ovčieho a kozieho mlieka. Použitie FT-NIR pri kontrole kvality týchto syrov by mohlo byť prospešné vzhľadom na jednoduchú a neinvazívnu prípravu vzoriek, jednoduchosť použitia a rýchle získavanie výsledkov. Táto metóda by mohla nahradiť tradičné laboratórne analytické postupy, ktoré sa bežne používajú v potravinárskom priemysle, ako napríklad skriningové analýzy, ktoré sú súčasťou bežnej praxe. Štatistická metóda PCA (analýza hlavných komponentov), aplikovaná na výsledky FT-NIR spektroskopie, ukázala hodnotné výsledky a vzťahy medzi rôznymi premennými v rámci skupín vzoriek, čo bolo prezentované pomocou multidimenzionálnych biplotov a extrahovaných komponentov. Chemické zloženie syrov vyrobených z kravského, ovčieho a kozieho mlieka, poskytuje cenné informácie z hľadiska ich nutričnej hodnoty.

Použitá literatúra:

Pollard, A., Sherkat, F., Seuret, M. G., Halmos, A. L. 2003. Textural Changes of Natural Cheddar Cheese During the Maturation Process. Journal of Food Science, vol. 68, no. 6, pp. 2011-2016.
Parrini, S., Crovetti, A., Aquilani, Ch., Nannucci, L., Bozzi, R. 2020. NIRS to assess chemical composition of sheep and goat cheese. Acta Fytotechnica et Zootechnica, vol. 23, pp. 97-104.

